

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

BADK-133-75/17 MKo

P9-45/17

Warszawa, dnia 15 stycznia 2018 r.

Nr: 33084	Data wpływu petycji 13 listopada 2017 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 10 stycznia 2018 r.

KOSZTY SĄDOWE W SPRAWACH CYWILNYCH

TEMAT

OPLĄTY Z ZAKRESU PRAWA SPADKOWEGO

WNOSZĄCY PETYCJĘ: petycja indywidualna

Pan Kacper Lipiński.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotycząca zmiany ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, w celu zwolnienia spadkobierców z opłaty stałej od wniosku o odebranie oświadczenia o odrzuceniu spadku.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJĘ:

Autor w uzasadnieniu petycji podaje, iż często zdarza się, że powołani w dalszej kolejności do spadku spadkobiercy nie utrzymywali kontaktów ze spadkodawcą, a nawet nie zdają sobie sprawy z jego istnienia. Zdaniem autora petycji potencjalny spadkobierca, który nie musi znać spadkodawcy może obawiać się przyjęcia spadku wraz z jego zadłużeniem.

Wnioskodawca zauważa, że spadkobiercy obowiązani są uiścić opłatę stałą w kwocie 50 zł, za wniosek o odebraniu oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Nie uiszczenie opłaty stałej bądź nie złożenie wniosku jest jednoznaczne z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Autor petycji stwierdza, iż mamy do czynienia z ustawowym przymusem, który wymusza zapłatę opłaty stałej w kwocie 50 zł.

W podsumowaniu petycji podniesiono, że obecny stan rzeczy jest niesprawiedliwy i bezcelowy mimo, iż kwota wynikająca z przepisów zdaje się być niewielka.

Rozwiązanie problemu autor widzi w zmianie art. 49 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 623 ze zm.) poprzez wykreślenie z tego przepisu wyrazów „lub odrzucenia spadku”, co będzie skutkowało zwolnieniem spadkobierców z opłaty stałej w kwocie 50 złotych od oświadczenia o odrzuceniu spadku.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. 2017 r., poz. 459 ze zm.), dalej k.c., stanowi w art. 1012: spadkobierca może przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić.

Zgodnie z art. 1015 k.c. oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania (§ 1). Brak oświadczenia spadkobiercy w terminie sześciomiesięcznym jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza (§ 2).

Art. 1031 § 2 k.c. stanowi, że w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku. Powyższe

ograniczenie odpada, jeżeli spadkobierca podstępnie pominął w wykazie inwentarza lub podstępnie nie podał do spisu inwentarza przedmiotów należących do spadku.

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 623 ze zm.) określa zasady i tryb pobierania kosztów, zasady ich zwrotu, wysokość opłat sądowych, zasady zwalniania od kosztów sądowych oraz umarzania, rozkładania na raty i odraczania terminu zapłaty należności sądowych. Ustawa wymienia opłaty stałe, stosunkowe i podstawowe.

Opłaty stałe pobiera się w sprawach o prawa niemajątkowe oraz we wskazanych w ustawie niektórych spraw, w wysokości jednakowej, niezależnie od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia. Opłata stała nie może być niższa niż 30 złotych i wyższa niż 5 000 złotych.

Art. 49 ust. 1 ustawy stanowi, iż opłatę stałą 50 złotych pobiera się od wniosku o:

1. stwierdzenie nabycia spadku;
2. zabezpieczenie spadku;
3. sporządzenie spisu inwentarza;
4. odebranie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuconiu spadku.

Zgodnie z § 2 tego przepisu, jeżeli wnioski, o których mowa w ust. 1 są umieszczone w jednym piśmie lub wniosku o dział spadku, opłatę pobiera się od każdego z nich odrębnie.

INFORMACJE DODTKOWE:

Ustawą z dnia 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 539) zmieniono: art. 1031 § 2, art. 1032, art. 1034¹ § 2; dodano: art. 1031¹-1031⁴ oraz uchylono art. 1016. Ustawą wyeliminowano z prawa spadkowego fikcję prawną prostego przejścia spadku stosowanego, gdy spadkobierca nie złożył w wyznaczonym terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Po noweli zasadą jest przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Spadkobierca sam określa składniki odziedziczonego majątku - ustawa wprowadza instytucję wykazu inwentarza, który spadkobierca składa w sądzie lub u notariusza. Dokument ten pełnił taką samą rolę jak spis inwentarza sporządzany przez komornika lub urząd skarbowy. Przyjęto, że spadkobierca, który złożył wykaz inwentarza, spłaca długi spadkowe zgodnie ze złożonym wykazem. Ponadto ustawa przyznaje wierzycielom uprawnienie do zakwestionowania wykazu inwentarza i zażądania sporządzenia spisu - doprecyzowano przy tym, że wierzyciel nie może odmówić przyjęcia należnego mu świadczenia, chociażby dług nie był jeszcze wymagalny.

Nowelizacja obowiązuje od 18 października 2015 r.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw przepisów ustawy nie stosuje się do spadków otwartych przed dniem wejścia w życie komentowanej ustawy. Oznacza to, iż brak oświadczenia o odrzuceniu bądź przyjęciu spadku jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku (odpowiedzialność za długi spadkowe bez ograniczenia). Jeżeli spadkobiercą jest: osoba nie mająca zdolności do czynności prawnych, osoba co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, osoba prawna, brak oświadczenia w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

OPRACOWAŁ

Maciej Kowalski

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz